

Nr 442.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar med förslag till statens löneplansförordning m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 233.)

TILL KONUNGEN.

I propositionen nr 281 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 maj 1947, föreslagit riksdagen att

dels godkänna vid propositionen fogat förslag till statens löneplansförordning,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t

a) att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats utfärda avlöningsreglementen för tjänstemän (beställningshavare) vid den civila och den militära statsförvaltningen, för lärare m. fl. vid de högre kommunala skolorna, de statsunderstödda skolorna för bildbara sinnesslöa m. fl. och folkskoleväsendet samt för nomadlärare,

b) att under de förutsättningar och i den omfattning, som i statsrådsprotokollet förordats, vidtaga ändringar i sålunda utfärdade reglementen samt utfärda övergångsbestämmelser,

c) att, därest värnpliktiga med stöd av 28 § värnpliktslagen skulle inkallas till militärtjänstgöring, innan nytt krigsavlöningsreglemente utfärdats, besluta om de ändringar i gällande krigsavlöningsreglemente, som påkallas av den nya löneregleringen för befattningshavare i statens tjänst,

d) att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet förordats meddela avlöningsbestämmelser för flaggkorpraler ävensom för följande övriga personalgrupper vid försvaret, nämligen innehavare av för pensionerad personal avsedda arvodesbefattningar, viss icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal, övertalig personal samt indelt manskap,

e) att *dels*, beträffande av riksdagen redan godkända grunder för avlöande av militära beställningshavare enligt de nya avlöningsbestämmelserna, vidtaga ändring i fråga om numrering av lönegraderna ävensom beträffande löneklasserna inom lönegraderna för sergeant och fänrik samt fanjunkare, *dels ock* införa en ny lönegrad för militära beställningshavare, avsedd för vissa förvaltare,

f) att i fall, där innehavare av å personalförteckning uppförd ordinarie eller extra ordinarie lärartjänst vid de allmänna läroverken m. fl. statliga läroanstalter förordnas att inneha rektorsbefattning eller befattning såsom föreståndare för det till konstfackskolan hörande teckningslärarinstitutet, föra den ordinarie eller extra ordinarie lärartjänsten över stat och återbesätta eller låta återbesätta den på stat befintliga tjänsten.

g) att i förekommande fall jämka av riksdagen redan fastställda årsbelopp för arvoden och lönetillägg till närmast högre med 12 jämnt delbara hela krontal samt

h) att i enlighet med vad i det föregående förordats meddela föreskrift i fråga om anlitanande av anslagsmedel till rörligt tillägg.

dels till Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1947/48 såsom förslagsanslag anvisa under II huvudtiteln 50 000 kronor, under III huvudtiteln 3 000 kronor, under IV huvudtiteln 375 000 kronor, under V huvudtiteln 100 000 kronor, under Va huvudtiteln 75 000 kronor, under VI huvudtiteln 9 400 kronor, under VII huvudtiteln 120 000 kronor, under VIII huvudtiteln 130 000 kronor, under IX huvudtiteln 40 000 kronor, under X huvudtiteln 61 000 kronor, under XI huvudtiteln 800 kronor och under XIV huvudtiteln 2 400 kronor,

dels ock till Barntillägg åt vissa lärare vid högre kommunala skolor för budgetåret 1947/48 under VIII huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 300, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 23 maj 1947, föreslagit riksdagen besluta 1) att månadslön, som anges i statens löneplansförordning, skall under budgetåret 1947/48 höjas med ett belopp, som motsvarar 12 procent av månadslönen eller, om denna överstiger 1 200 kronor, av detta belopp, 2) att månadslön, som efter sådan höjning slutar på öretal, skall jämkas till närmaste krontal eller, om den slutar på 50 öre, till närmast högre krontal, 3) att jämte månadslön övriga till samma löneklass hörande belopp skola höjas i sådan omfattning, att de höjda beloppen förhålla sig till den höjda månadslönen på samma sätt som de oförändrade beloppen till den oförändrade månadslönen, samt 4) att belopp, vilket efter under 3) avsedd höjning icke slutar å helt femtal ören, skall jämkas till närmaste femtal.

I propositionen nr 312 har Kungl. Maj:t slutligen framlagt förslag om uppförande under sjunde huvudtiteln av anslag för täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för rörliga löne- och pensionsförmåner.

I samband med ifrågavarande propositioner har riksdagen till behandling förehaft *dels* de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 34 och II: 61, vari hemställts, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med i motionerna angivna grunder utfärda föreskrifter i fråga om fria resor för meniga volontärer samt för detta ändamål anvisa ett förslagsanslag av 39 000 kronor för budgetåret 1947/48, *dels ock*

de i anledning av propositionen nr 281 väckta motionerna I: 339 med hemställan, att riksdagen beträffande justitieråds och regeringsråds rätt att med tjänsten förena skiljemannauppdrag vidbliver sin vid förra årets riksdag intagna ståndpunkt, och II: 498 med hemställan, att riksdagen under hävdande av att avlöningsreglementena fortfarande böra fastställas av riksdagen måtte antaga i propositionen framlagda förslag blott intill den 1 juli 1948 samt hemställa om en formell översyn av de till propositionen fogade författningsförslagen att föreläggas 1948 års riksdag för definitivt antagande.

I en till riksdagens vederbörande utskott av finansdepartementet överlämnad, den 14 juni 1947 dagtecknad promemoria har upptagits frågan om rätt att med domarämbete förena uppdrag att vara ordförande i hyresnämnd eller suppleant för ordföranden i sådan nämnd. Av promemorian framgår, att chefen för finansdepartementet efter samråd med chefen för justitiedepartementet ansett lämpligt, att de nya avlöningsbestämmelserna givas sådan avfattning, att med domarämbete kan förenas uppdrag av nämnda slag.

I rådande läge på arbetsmarknaden finner riksdagen i likhet med departementschefen önskvärt att arbetstillfällena i den utsträckning, som är möjlig, utbjudas även till sådana arbetsökande, som endast kunna eller vilja taga deltidsanställning. De anordningar, som departementschefen förordar i detta syfte, synas riksdagen ändamålsenliga. Riksdagen kan även ansluta sig till vad departementschefen anfört i fråga om nedsättning av tjänstgöringstiden för heltidsanställd personal.

Att ett beslut av Kungl. Maj:t eller Kungl. Maj:t och riksdagen, varigenom visst antal extra ordinarie tjänster fastställts, skall tilläggas den innebörden, att genom beslutet fixeras det högsta antalet »heltider», som de anställda tjänstemännens sammanlagda tjänstgöring får motsvara, föranleder icke någon erinran från riksdagens sida.

I fråga om vissa militära beställningar innebär Kungl. Maj:ts förslag en betydande förbättring av löneställningen utöver den, som genom löneregleringen kommer tjänstemän i allmänhet till del. Dessa förslag ha inom riksdagen föranlett viss tvekan. Riksdagen har emellertid med beaktande särskilt av rådande rekryteringssvårigheter ansett sig böra medgiva den föreslagna löneförbättringen för sådant fast anställt manskap, som enligt förslaget alljämt skall bibehållas vid ett lönesystem med såväl kontant lön som vissa naturaförmåner. Förslaget, att furirerna skola beredas extra ordinarie anställning och efter vissa grunder fördelas på två olika lönegrader, bifalles även av riksdagen. Vad angår furirernas löneställning har riksdagen uppmärksammat, att de i den högre furirslönegraden erhålla en löneställning, som är något gynnsammare än den som efter löneregleringens genomförande kommer stationskarlar och andra befattningshavare i nuvarande lönegrad A 5 till del. Lämpligheten härav kan ifrågasättas med hänsyn till att berörda befattningshavargrupper även i fortsättningen torde komma att i viss utsträckning rekryteras av före detta fast anställt manskap. Det torde emel-

lertid få förutsättas, att furir, som icke kan väntas erhålla pensionsberättigande militär beställning, i regel skall avgå ur tjänst, innan han uppnått den högre furirlönegraden. I den mån så icke blir fallet, läser vidare civilanställningsförsäkring (nuvarande övergångsersättningen) komma att erbjuda honom visst skydd mot inkomstminskning. Riksdagen har därför funnit sig kunna godtaga förslaget om furirernas fördelning på två lönegrader, omfattande löneklasserna 9, 10, 11 och 12 respektive 10, 11, 12 och 13 löneplan nr 1.

I propositionen föreslagna löneställningar för dels överfurirer och hög-
båtsmän, dels flaggkorpraler, dels ock beställningshavare i sergeants-, fän-
riks- och fanjunkargraderna framstå såsom konsekvenser av den av riksdagen ovan godtagna löneförbättringen för furirer och föranleda icke någon erinran från riksdagens sida. Det må ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda övergångsvis gällande avlöningsbestämmelser för flaggkorpralerna, vilka enligt 1942 års försvarsbeslut icke skola bibehållas i försvarsorganisationen.

De föreslagna förändringarna i fråga om anställningspenningens och civilanställningsförsäkringens belopp bifallas av riksdagen. I detta sammanhang vill riksdagen framhålla, att bestämmelserna om avskedspremie och civilanställningsförsäkring icke böra intagas i det för de militära beställningshaverna gällande avlöningsreglementet. Lämpligare synes vara, att dessa bestämmelser sammanföras med gällande föreskrifter om övriga civilanställningsförmåner.

Vidkommande därefter den allmänna löne regleringen vill riksdagen först behandla frågan om *riksdagens medverkan* vid löneförfattningarnas tillkomst.

Kungl. Maj:t har underställt riksdagen ett förslag till statens löneplansförordning. Däri intagna löneplaner skola enligt förordningen tillämpas i den utsträckning, som angives i avlöningsreglementen utfärdade av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut. Men enligt Kungl. Maj:ts förslag skola dessa avlöningsreglementen icke till sin ordalydelse underställas riksdagen. I följd härav föreslås riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att dels *utfärda* avlöningsreglementen för vissa uppräknade grupper befattningshavare, dels under vissa förutsättningar och i viss omfattning *vidtaga ändringar* i sålunda utfärdade reglementen och dels *utfärda övergångsbestämmelser*.

Såvitt avser avlöningsbestämmelser, vilka skola motsvara exempelvis de nu gällande civila och militära avlöningsreglementena innebär Kungl. Maj:ts förslag ett avsteg från hittills följd praxis, då ordalydelsen av dessa reglementen med däri vidtagna ändringar hittills underställts riksdagens prövning. Såsom skäl för detta avsteg har bland annat anförts, att riksdagens medverkan i avlöningsfrågor efter genomförandet av 1939 års löne reglering påkallats på ett sätt, som icke kunnat förutses. Det har ansetts önskvärt, att riksdagen befrias från formella frågor eller frågor av mindre saklig betydelse. Ett annat skäl för riksdagen att lämna Kungl. Maj:t ifrågavarande bemyndiganden har ansetts vara, att de nya reglementena förutsättas skola innehålla bestämmelser för jämväl den icke-ordinarie personalen. Beträffande

denna personal innebär Kungl. Maj:ts förslag i själva verket en ökad medverkan från riksdagens sida, eftersom hittills endast löneplanerna men icke avlöningsbestämmelserna i övrigt tillkommit under riksdagens medverkan.

Beträffande de föreslagna bemyndigandenas räckvidd innebär förslaget, att bestämmelsernas sakliga innebörd i princip skall underställas riksdagen, medan deras redaktionella utformning skall överlämnas åt Kungl. Maj:t. Det förutsattes, att vid reglementenas utfärdande sådana smärre detaljjämningar av saklig natur även skola kunna vidtagas av Kungl. Maj:t, vilka äro av den obetydliga räckvidd att det icke syntes påkallat att tynga riksdagsbehandlingen med närmare redogörelser och ställningstaganden. Sakliga ändringar i reglementena sedan de utfärdats föreslås skola kunna vidtagas utan riksdagens hörande (a) då skäl föreligga att utsträcka tillämpningen av för vissa grupper av tjänstemän enligt reglementena gällande bestämmelser till andra, i stort sett likartade grupper, (b) då riksdagens beslut i organisations- eller anslagsfrågor föranleda tillägg till eller ändringar i reglementenas bestämmelser, så framt dessa tillägg eller ändringar icke avvika från de principer, på vilka avlöningsreglementenas bestämmelser äro byggda, samt (c) då skäl föreligga att i samband med sådana ändringar och tillägg, som avses vid (a) och (b), vidtaga vissa modifikationer av gällande bestämmelser. Bemyndigandet att utfärda övergångsbestämmelser avser dylika bestämmelser såväl i samband med löneregleringens ikraftträdande som därefter och någon särskild begränsning av dess räckvidd har ej ifrågasatts i propositionen.

Riksdagen vill erinra, att lönekommitténs förslag i nu berörda frågor i främsta rummet innebar, att Kungl. Maj:t skulle av riksdagen bemyndigas att utfärda avlöningsreglementena i huvudsaklig överensstämmelse med vid vederbörande riksdagskrivelse eller vid i skrivelserna åberopade utskottsutlåtanden fogade författningsförslag. Lönekommitténs vid propositionen fogade förslag till statens allmänna avlöningsreglemente och särskilda avlöningsreglementen ha dock i flera remissyttranden mötts av en starkt kritisk inställning, företrädesvis ur synpunkten av reglementenas praktiska användbarhet. Inom finansdepartementet har en formell översyn påbörjats i syfte att i möjligaste mån tillmötesgå de framförda önskemålen i fråga om reglementenas utformning. Denna överarbetning kan förväntas bliva av förhållandevis genomgripande natur. Bland annat överväges en jämkning av den föreslagna grupperingen av författningsmaterialet på skilda reglementen.

Betydelsen av att lönereglementen i tillfredsställande grad uppfylla kraven på praktisk användbarhet torde icke behöva särskilt understrykas. Riksdagen anser sig icke böra fränhända sig möjligheten att granska framlagda reglementsförslag ur denna synpunkt. I nuvarande läge är emellertid en sådan granskning utesluten, då icke ens den blivande allmänna uppställningen av de avsedda reglementena framgår av de förslag, som fogats till propositionen. Med hänsyn härtill kan riksdagen icke medgiva, att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att utfärda annat än sådana provisoriska bestämmelser, som erfordras för den allmänna löneregleringens ikraftträdande

och genomförande av de beslut i sakfrågor, till vilka riksdagen nu har att taga ställning. Riksdagen förutsätter härvid att genomarbetade reglements-förslag skola underställas riksdagen nästa år, varefter definitiva reglemen-ten kunna utfärdas.

Med denna motivering bifaller riksdagen alltså i det väsentliga yrkandet i motionen II: 498. De synpunkter, vilka ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag om formerna för riksdagens medverkan vid avlöningsbestämmelsernas tillkomst, har riksdagen dock funnit beaktansvärda. Riksdagens ställningstagande innebär allenast, att riksdagen anser sig sakna anledning att nu medverka till sådan ändring av hittillsvarande riksdagspraxis, som innebär att riksdagen frånhänder sig en granskningsmöjlighet. Den slutliga prövningen av själva principfrågan om riksdagens medverkan bör lämpligen äga rum i samband med ställningstagandet nästa riksdag till de nya reglements-förslagen.

Bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda övergångsbestämmelser i sam-band med lönereglerngens ikraftträdande kan av naturliga skäl icke undva-ras. Riksdagen är däremot icke beredd att lämna ett generellt bemyndigande att utfärda övergångsbestämmelser i samband med sådana sakliga ändringar i utfärdade reglementen, vilka framdeles underställas riksdagens prövning.

När riksdagen nu övergår till att granska *den sakliga innebörden* av Kungl. Maj:ts förslag till nya avlöningsbestämmelser m. m. för statstjänstemän och vissa befattningshavare vid det kommunala undervisningsväsendet, vill riksdagen erinra, att förslaget i de delar det överensstämmer med vad 1945 års lönekommitté föreslagit i betänkande med förslag till statens allmänna avlö-ningsreglemente m. m. utgör resultatet av förhandlingar mellan lönekommit-tén och tjänstemännens huvudorganisationer. Såsom riksdagen framhöll för-ra året vid behandlingen under höstsessionen av Kungl. Maj:ts proposition 1946: 333 angående allmän löneroglering för befattningshavare i statens tjänst m. fl. har icke lönekommitténs ställning såsom förhandlingsdelegation inne-burit, att kommittén haft befogenhet träffa ett för statsmakterna bindande avtal. Riksdagen hade emellertid vid prövningen av frågan om då förelig-gande förslag kunde anses godtagbart, ansett sig böra utgå från den uppfatt-ningen, att en mera väsentlig avvikelse från detsamma skulle innebära en vittgående åtgärd. Detta uttalande har riksdagen funnit äga giltighet jämväl för de förslag, som lönekommittén framlagt i sitt senare, i propositionen nr 281 behandlade betänkande.

I detta sammanhang vill riksdagen framhålla, att den begränsade tiden icke medgivit en sakbehandling av förslaget i alla dess detaljer. Riksdagen har därför i stort sett måst begränsa sin granskning av propositionen till där be-handlade principfrågor och andra spörsmål av större ekonomisk räckvidd.

Förslaget att för de av lönerogleringen berörda tjänstemännen skola fin-nas tre huvudanställningsformer, nämligen ordinarie och extra ordinarie anställning samt aspirantanställning ävensom ytterligare en allmän anställ-ningsform — extra anställning — bifalles av riksdagen, som icke heller fun-

nit anledning till erinran mot vad som föreslagits beträffande dessa anställningsformers innebörd, användningsområde m. m. I fråga om den extra anställningen vill riksdagen understryka, att extra tjänsteman regelmässigt icke bör beredas högre löneställning än ordinarie eller extra ordinarie tjänstemän med motsvarande arbetsuppgifter. Särskilt bör beaktas, att den omständigheten, att extra tjänst i enlighet med vad som hittills gällt icke skall vara förenad med pensionsrätt, icke får åberopas såsom skäl för att bereda extra tjänsteman högre kontantlön än som följer av angivna jämförelse med ordinarie och extra ordinarie tjänstemän.

Bestämmelserna om höjning och sänkning av lön i viss automatisk anslutning till levnadskostnadernas växlingar har i Kungl. Maj:ts förslag till statens löneplansförordning utformats i huvudsaklig överensstämmelse med det principbeslut i frågan, som fattades av 1946 års riksdag. I propositionen nr 300 har Kungl. Maj:t emellertid på där närmare anförda skäl föreslagit, att förevarande bestämmelser icke skola träda i kraft under budgetåret 1947/48. Under nämnda budgetår föreslås i stället skola för höjning av månadslön och vissa andra i 3 § av statens löneplansförordning intagna belopp tillämpas ett fast, till 12 bestämt procenttal. Denna höjning skall verkställas efter samma grunder, som enligt 4 § löneplansförordningen skola gälla vid där avsedd höjning av ifrågavarande belopp. Det av Kungl. Maj:t sålunda föreslagna avsteget från den överenskommelse mellan lönekommittén och personalorganisationerna, på vilken riksdagens principbeslut grundade sig, har under vissa förutsättningar godkänts av statstjänarkartellen och tjänstemännens centralorganisation, under det att den tredje i överenskommelsen deltagande huvudorganisationen, statstjänstemännens riksförbund, uttalat sig för vidblivande av den i principbeslutet ingående automatiska indexregleringen. Såsom ett alternativ till det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget har övervägts bortrensande av direkta skatter och socialpolitiska förmåner ur index, vilka faktorer beräknas medföra vissa ojämnheter i levnadskostnadstalen och därmed i lönerna under nästkommande budgetår. Alla tre organisationerna ha emellertid uttalat sig mot att man — med bibehållande av automatisk rörlighet — redan från och med nästa budgetår skulle övergå till ändrade grunder för indexberäkningarna.

Såsom i propositionen nr 300 framhållits torde automatisk indexreglering under nästkommande budgetår föranleda vissa sakligt sett omotiverade svängningar i löneutvecklingen. Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle däremot erhållas en stabilisering av lönerna samtidigt som rådrum vunnas för en omprövning av indexregleringen i hela dess vidd. Förslaget synes därför innebära en ur allmänna synpunkter lämplig lösning av förevarande spörsmål. Med hänsyn till den vikt, som bör tillmätas de mellan lönekommittén och tjänstemännens huvudorganisationer träffade överenskommelserna, hade riksdagen helst sett att en så betydande avvikelse från principöverenskommelsen, som Kungl. Maj:ts förslag innebär, hade kunnat vinna allmän anslutning. Då emellertid den avsedda stabiliseringen av lönenivån lär innebära vissa fördelar även för tjänstemännen, vilket kan anses bestyrkt där-

av, att de två största personalorganisationerna godkänt förslaget, bör den omständigheten, att förslaget icke biträtts av samtliga tre huvudorganisationer, enligt riksdagens mening icke få utgöra hinder för förslagets genomförande. Riksdagen vill understryka att frågan om compensationen för levnads-kostnadsstegringen bör upptagas till förnyad prövning, därest under budget-året inträffa sådana nu ej förutsedda prisrörelser, som göra en dylik prövning påkallad.

De av Kungl. Maj:t föreslagna löneplanerna för provinsialläkare och distriktsveterinärer ha godkänts vid förhandlingar mellan lönekommittén och vederbörliga personalorganisationer. Då vidare lönebeloppen i dessa löneplaner uppräknats efter i huvudsak samma principer som beloppen i de av riksdagen vid 1946 års höstsession fastställda löneplanerna nr 1 och 2, ha de icke föranlett någon erinran.

Vad särskilt angår den för distriktsveterinärer avsedda löneplanen nr 4 innebär detta, att riksdagen godtagit förslaget om minskning av antalet lönegrupper från sju till fem. Beträffande den omgruppering av distriktsveterinärbefattningarna, som härigenom blir nödvändig, vill riksdagen tillägga, att även om — såsom i propositionen föreslagits — inplacering i lönegrupper bör ske under hänsynstagande i första hand till inkomster av praktik och av uppdrag såsom veterinär vid sidan av den egentliga tjänsten, jämväl distriktens svårskötthet bör tillbörligen beaktas.

Såsom framhållits i flertalet remissyttranden äro de av lönekommittén föreslagna bestämmelserna om placering samt uppflyttning i löneklass synnerligen invecklade och torde komma att föranleda betydande svårigheter vid tillämpningen. Den yttersta orsaken härtill torde vara att söka i att löne-kommittén eftersträvat att giva bestämmelserna en sådan saklig innebörd, att de skola med ett ur skälighetssynpunkt tillfredsställande resultat kunna tillämpas i sinsemellan helt olikartade fall, utan att härvid ojämnheter uppkomma i tjänstemännens inbördes löneklassplacering. Det vili förefalla riksdagen, som om löne-kommittén gått för långt i denna sin strävan. En betydande förenkling av bestämmelserna vore enligt riksdagens mening önskvärd. En sådan förenkling lärer emellertid icke kunna genomföras utan väsentliga ändringar i bestämmelsernas sakliga innebörd, som godkänts i den mellan löne-kommittén och personalorganisationerna träffade överenskommelsen. Vid sådant förhållande får riksdagen inskränka sig till att framhålla, att vid omarbetningen av löne-kommitténs förslag varje möjlighet till förenkling och förtydligande av bestämmelserna bör tillvaratagas. Önskvärt är att härvid de principer på vilka bestämmelserna grunda sig komma till uttryck i författningstexten.

Det av riksdagen sålunda godtagna förslaget om nya grunder för löneklassplacering är av mycket genomgripande natur. Det är därför anledning erinra om att ställningstagandet i denna fråga liksom i övriga sakfrågor är avsett att vara definitivt. Vad riksdagen ovan anfört därom, att lönebestämmelserna för nästa budgetår böra vara av provisorisk natur, avser såsom torde framgå av det redan anförda bestämmelsernas utformning, men icke deras sakliga innebörd.

I fråga om förutsättningarna för löneklassuppflyttning innebär Kungl. Maj:ts förslag att tjänstledighet för sjukdom m. m. med bibehållande av viss del av lönen icke skall inverka fördröjande på löneklassuppflyttning. Enligt kommitténs förslag skulle däremot sjukledigheter omfattande mer än 600 dagar under en och samma uppflyttningsperiod till överskjutande del inverka fördröjande på uppflyttningen i samma utsträckning som exempelvis tjänstledighet för enskilda angelägenheter med C-avdrag. Med sjukledighet skall enligt lönekommitténs förslag i här ifrågavarande avseende jämnställas ledighet för uppdrag inom personalsammanslutning och härutinnan innebär Kungl. Maj:ts förslag icke någon saklig ändring.

Riksdagen kan icke finna, att sakliga skäl föreligga för den av Kungl. Maj:t förordade ändringen av lönekommitténs förslag och anser således, att detta förslag kan godtagas i oförändrat skick.

De av Kungl. Maj:t föreslagna vikariatsersättningsbestämmelserna synas riksdagen väl komplicerade. Då riksdagen emellertid av skäl som ovan antytts i nuvarande läge ansett sig förhindrad att framlägga förslag om ändrade grunder för vikariatsersättningens bestämmande, godtager riksdagen Kungl. Maj:ts förslag.

Vid behandlingen av vissa särskilda frågor föreslår Kungl. Maj:t sådan jämkning av gällande förbud för justitieråd och regeringsråd att med befattningen förena uppdrag såsom skiljeman, att förbudet icke skall avse uppdrag såsom ordförande i skiljenämnd eller såsom ensam skiljedomare. I motionen I: 339 har uttalats, att sådan jämkning icke bör vidtagas.

Riksdagen, som år 1946 avslög ett då motionsvägen framfört förslag av nu ifrågavarande innebörd, finner icke anledning frångå detta sitt ställningstagande.

Vad i finansdepartementets ovannämnda promemoria anförts rörande rätt att med domarämbete förena uppdrag att vara ordförande i hyresnämnd eller suppleant för ordförande i sådan nämnd har, i vad avser häradshövding och vattenrättsdomare, ej föranlett erinran.

I de hänseenden, riksdagen ej berört här ovan, har Kungl. Maj:ts förslag ej givit riksdagen anledning till uttalande. Förslaget innebär bland annat, att de önskemål, som framföras i de vid riksdagens början väckta motionerna I: 34 och II: 61, i huvudsak tillgodosetts, i vad de avse fria resor för volontärerna. Riksdagen har icke ansett sig höra medgiva i motionerna avsedda löneförmåner i vidare utsträckning än som följer av Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla,

A. att riksdagen beträffande propositionen nr 281

I. godkänt i nämnda proposition framlagt förslag till statens löneplansförfordning;

II. med bifall till motionen I: 339 avslagit Kungl. Maj:ts förslag i vad det samma avser rätt för justitieråd och regeringsråd att med tjänsten förena visst uppdrag såsom skiljeman;

III. medgivit, att häradshövding och vattenrättsdomare må med tjänsten

förena uppdrag att vara ordförande i hyresnämnd eller suppleant för ordförande i sådan nämnd;

IV. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 34 och II: 61 ävensom motionen II: 498 bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad riksdagen anfört för tiden intill den 1 juli 1948 utfärda provisoriska avlöningsbestämmelser för tjänstemän (beställningshavare) vid den civila och den militära statsförvaltningen, för lärare m. fl. vid de högre kommunala skolorna, de statsunderstödda skolorna för bildbara sinnesslöa m. fl. och folkskoleväsendet samt för nomadlärare;

V. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag bemyndigat Kungl. Maj:t att vidtaga sådana ändringar i sålunda utfärdade provisoriska bestämmelser, vilka på grund av det under IV lämnade bemyndigandet skolat kunna intagas i bestämmelserna vid deras utfärdande, ävensom meddela övergångsbestämmelser i anslutning till utfärdande av de provisoriska avlöningsbestämmelserna och ändringar i eller tillägg till dessa;

VI. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

dels bemyndigat Kungl. Maj:t

1) att, därest värnpliktiga med stöd av 28 § värnpliktslagen skulle inkallas till militärtjänstgöring, innan nytt krigsavlöningsreglemente utfärdats, besluta om de ändringar i gällande krigsavlöningsreglemente, som påkallas av den nya löneregleringen för befattningshavare i statens tjänst;

2) att i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 maj 1947 meddela avlöningsbestämmelser för flaggkorpraler ävensom för följande övriga personalgrupper vid försvaret, nämligen innehavare av för pensionerad personal avsedda arvodesbefattningar, viss icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal, övertalig personal samt indelt manskap;

3) att *dels*, beträffande av riksdagen redan godkända grunder för avlöning av militära beställningshavare enligt de nya avlöningsbestämmelserna, vidtaga ändring i fråga om numrering av lönegraderna ävensom beträffande löneklasserna inom lönegraderna för sergeant och fänrik samt fanjunkare, *dels ock* införa en ny lönegrad för militära beställningshavare, avsedd för vissa förvaltare;

4) att i fall, där innehavare av å personalförteckning uppförd ordinarie eller extra ordinarie lärartjänst vid de allmänna läroverken m. fl. statliga läroanstalter förordnas att inneha rektorsbefattning eller befattning såsom föreståndare för det till konstfackskolan hörande teckningslärarinstitutet, föra den ordinarie eller extra ordinarie lärartjänsten över stat och återbesätta eller låta återbesätta den på stat befintliga tjänsten;

5) att i förekommande fall jämka av riksdagen redan fastställda årsbe-
lopp för arvoden och lönetillägg till närmast högre med 12 jämnt delbara
hela krontal; samt

6) att i enlighet med vad som förordats i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 maj 1947 meddela föreskrift i fråga om anlitan-
de av
anslagsmedel till rörligt tillägg;

dels till Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1947/48 såsom förslagsanslag anvisat: under andra huvudtiteln 50 000 kronor, under tredje huvudtiteln 3 000 kronor, under fjärde huvudtiteln 375 000 kronor, under V huvudtiteln 100 000 kronor, under Va huvudtiteln 75 000 kronor, under sjätte huvudtiteln 9 400 kronor, under sjunde huvudtiteln 120 000 kronor, under åttonde huvudtiteln 130 000 kronor, under nionde huvudtiteln 40 000 kronor, under tionde huvudtiteln 61 000 kronor, under elfte huvudtiteln 800 kronor och under fjortonde huvudtiteln 2 400 kronor;

dels ock till Barntillägg åt vissa lärare vid högre kommunala skolor för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 20 000 kronor;

B. att riksdagen beträffande propositionerna nr 300 och 312

dels med bifall till Kungl. Maj:ts förslag beslutat,

a) att månadslön, som anges i statens löneplansförordning, skall under budgetåret 1947/48 höjas med ett belopp, som motsvarar 12 procent av månadslönen eller, om denna överstiger 1 200 kronor, av detta belopp;

b) att månadslön, som efter sådan höjning slutar på öretal, skall jämkas till närmaste krontal eller, om den slutar på 50 öre, till närmast högre krontal;

c) att jämte månadslön övriga till samma löneklass hörande belopp skola höjas i sådan omfattning, att de höjda beloppen förhålla sig till den höjda månadslönen på samma sätt som de oförändrade beloppen till den oförändrade månadslönen; samt

d) att belopp, vilket efter under c) avsedd höjning icke slutar å helt femtal ören, skall jämkas till närmaste femtal;

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att till bestämmelsen om löneplansförordningens ikraftträdande foga en föreskrift i överensstämmelse med sålunda meddelat beslut;

dels ock till Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för rörliga löne- och pensionsförmåner för budgetåret 1947/48 under sjunde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 40 000 000 kronor.

Stockholm den 30 juni 1947.

Med undersåtlig vördnad.